

75 . Copăceanca | Comuna: Călinești | Județ: Teleorman | Punct: Cotu lui Pantilie | Anul: 2001

Anul: 2001

Cod RAN: 152387.01

Perioade: Evul Mediu

Epoci: Epoca migrațiilor, Epoca medievală timpurie

Tipuri sit: locuire

Categorii sit: Domestic, Neatribuit

Autori: Eugen Silviu Teodor

Instituții: Muzeul Național de Istorie a României

Raport

După o întrerupere de patru ani (cu motivație multiplă), s-au reluat cercetările în satul Copăceanca (com. Călinești, jud. Teleorman), punctul "Cotu lui Pantilie", începute în 1997. Este investigată o așezare de luncă, compusă din locuințe de suprafață, datată cu mare probabilitate la începutul sec. al VI-lea.

Lucrările au fost reluate pe aceeași proprietate (Dinu) pe care se mai lucrase în anul 1997, optându-se de această dată pentru o secțiune longitudinală (E-V), cu dimensiunile de 30 x 1 m (S. 6), care avea drept scop evidențierea limitei vestice a așezării, pe de o parte, și intersectarea secțiunilor din 1997, spre răsărit (pentru o fermă corelare topografică). Lățimea mică a secțiunii este adaptată realității anterior constatate, și anume stratigrafia foarte săracă și absența complexelor mai adânci de -0,6 m.

La treimea vestică a S. 6 s-a interceptat marginea unei locuințe de suprafață (L. 3), dezvelită apoi integral în caseta 6A (8 x 3 m), trasată la nordul secțiunii. La o primă vedere, locuința era rectangulară, cu laturile și colțurile ușor arcuite, cu dimensiunile de 4,4 x 4 m; acest prim perimetru este marcat de câteva gropi de par, cu diametre relativ mici (0,8/0,1 m), la intervale neregulate, de o ușoară tasare a terenului (mai accentuată la centru și în dreptul intrării), de materiale arheologice risipite și de o umplutură cu conținut organic mai ridicat.

Cuptorul, aproape complet distrus de lucrările agricole mai vechi (cele noi sunt superficiale), mai păstra o vatră rectangulară, lată de 0,5 m și adâncă de cca. -0,4 m, se afla spre colțul estic al locuinței, construită pe un pat de lut de aproximativ 1 m (de-a lungul peretelui locuinței) pe 0,9 m, cu grosime variabilă (câțiva centimetri). Din resturile prezervate în zona centrală a locuinței (mai puternic tasată, deci mai departe de lama plugului), deducem că era un tip de cuptor bine cunoscut pentru epocă/zonă, din vălătuci arși legați cu lut. Așa cum forma vetrei sugerează, cuptorul nu a avut boltă, pereții fiind verticali; cuptorul era încheiat superior de o "tavă portativă" (cât se poate de fixă, după resturile de lipitură), din care s-a găsit un fragment mai mare (dimesiuni 15 x 15 cm, cu o margine înaltă de 4 cm).

Intrarea în locuință contrazice regula opoziției cu cuptorul, aflându-se pe peretele de SE, lângă colțul de S. Aici tasarea era cea mai pronunțată (cca. 0,3 m), ceea ce este natural, fiind un loc obligatoriu de trecere. Această tasare accentuată sugerează folosirea îndelungată a locuinței, peste cutuma epocii (de maxim 5 ani).

Inventarul locuinței este compus aproape în exclusivitate de fragmente ceramice lucrate la roata rapidă, de foarte bună condiție tehnică (pastă, modelare, ardere), însă de producție locală.

Locuința a pierit prin incendiu, care însă a afectat numai zona colțului estic (al cuptorului), zonă în care s-au găsit secvențe semnificative de chirpici ars, la o distanță de aprox. 1 m de limitele aparente ale locuinței, spre exterior. În aceste grupaje de chirpici s-au găsit o fusaioală și o fibulă digitată fragmentară (capul digitat), ruptă din vechime. La distanțe similare față de limita aparentă a locuinței, respectiv la 0,8 m, s-au pus în evidență gropile unor stâlpi de sprijin, groși de 0,12/0,18 m, pe laturile de NE, NV și SV. Întreaga situație sugerează că locuința era de fapt mai mare (aproximativ de 5,5 x 5,5 m), cu acoperișul sprijinit pe

bârne mai groase, având un spațiu central (de aprox. 4 x 4 m), delimitat de un al doilea rând de bârne de sprijin, mai subțiri. Spațiul marginal era probabil acoperit de lavițe sau alt mobilier, fapt pentru care nu avem probe materiale, acest nivel fiind foarte sus (la - 0,3 m de solul actual), iar nivelul original de călcare fiind probabil afectat de lucrările agricole ulterioare. Evoluția diferențiată a profilelor, spre V și E de locuință, sugerează că spre E era organizată o anexă gospodărească (după modelul L. 4), fapt ne-surprins prin săpătură.

La 14 m S de S. 6 (în proprietatea Ivan) și paralel cu aceasta s-a deschis S. 7, de 55 x 1 m. Treimea vestică a secțiunii era absolut "curată", sugerând limita vestică a așezării. Material arheologic risipit pe nivel (inclusiv piroane de construcție) s-a recuperat din toată treimea mijlocie, semnalând proximitatea unor complexe. Astfel de complexe s-au semnalat efectiv însă numai în treimea răsăriteană, adică în dreptul locuințelor L. 1 și L. 2 (/1997). A fost interceptată L. 4, dezvelită apoi cvasi-integral cu ajutorul casetei 7A (10 x 2 m). Locuința, tot de suprafață, cu o tasare semnificativă a zonei centrale (cca. 0,2 m la mijloc), se prezintă - așa cum a rezultat din săpătură - cu o formă destul de neregulată, măsurând (zona tasată) aproximativ 4 m de-a lungul secțiunii, și mai mult de 3,5 m pe direcția N-S (latura de S nu a fost dezvelită). Răzuielele succesive nu au putut pune în evidență un sistem de construcție inteligibil; martorii acestuia vor fi fost mai sus, posibil pe tălpi (sistem folosit de anexa alăturată), dar stâlpii de sprijin înfipti direct în pământ nu lipseau, după cum arată profilul de S al S. 7 (lipsa unei corespondențe "logice" între plan și profil nu este rezultatul "scăpărilor", ci a unui desen "sincer").

Cuptorul a fost construit pe latura de E, opus intrării (aflată pe latura de V). Există două vetre, una la - 0,63 m și una la - 0,52 m, aprox. suprapuse (evident, refacere), de dimensiuni și forme similare, respectiv elipsoide neregulate ("potcoavă" este modelul "consacrat" cel mai apropiat), cu adâncimea de - 0,55 m și lățimea de 0,6 m. Pereții erau ridicați din vălătuci arși legați cu lut.

Imediat la V de locuință, practic în continuarea acesteia, s-au identificat urmele unei alte construcții, cu laturile de V și E sprijinite pe "tălpi" și latura de N pe stâlpi (cea de S nu este cercetată), cu lungime de 2,7 m pe relația V-E (deci în continuarea locuinței) și cu mai mult de 3,3 m pe relația N-S. Numim acest spațiu "anexă gospodărească" într-un fel convențional, însă funcția de magazie-hambar pare destul de plauzibilă. Numeroasele urme de pari din interior (intersectate de cotloane de animale) indică amenajări diverse. Cea mai interesantă era realizată însă din vălătuci așezați în picioare, lipiți cu lut, realizând un cilindru cu diametru de 0,4 m și înălțimea păstrată pe 0,15 m. Funcția acestei instalații era probabil de recipient-conservant (eventual pentru grâne), în condițiile în care este greu de crezut că "gropile de provizii" ar fi fost utilizabile în luncă.

Profilul indică cel puțin trei refaceri ale peretelui răsăritean al "anexei". Alături de refacerea cuptorului, se constituie în argument pentru folosirea mai îndelungată a locuinței (ca și în cazul L. 3).

La 2,75 m E de Anexa L. 4, S. 7 a intersectat colțul de N al L. 5, care urmează - sperăm - să fie cercetată în campania următoare.

Despre materialul ceramic, voi spune aici doar că este de o calitate surprinzătoare (nu cunosc corespondent în Muntenia), că ceramica lucrată la roată are o netă predominanță (aprox. 80%), că nu lipsesc importurile, dar că este - așa cum era de așteptat pentru locuințe de suprafață - destul de fragmentat.

Informații suplimentare online

[Raportul 1345 din cronică.cimec.ro](http://raportul1345.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.Mapserver.Cimec.ro)
